

Licensjakt på varg 2024

Resultat från undersökningar på SVA

SVA rapport 98/2024

STATENS
VETERINÄRMEDICINSKA
ANSTALT

Innehåll

Förord	2
Sammanfattning	2
Licensjakt på varg 2024	3
Beslut om licensjakt	3
Resultat undersökningar	3
Kön, ålder, reproduktion, vikt.....	3
Obduktionsfynd.....	3
Parasitologi.....	4
Karta	5
Faktarutor om vargjakten	5
Bilaga 1. Tabell: Fynd och data	6

Författare: Emma Höök, Erik Ågren

Foto omslag: Pixabay

Layout: SVA

Citeras: Höök E, & Ågren. E. O.. Licensjakt på varg 2024, resultat från undersökningar på SVA. Statens Veterinärmedicinska Anstalt, SVA, Uppsala.
2024 SVA Rapportserie 98 ISSN 1654–7098

besöksadress: ulls väg 2 B **adress.** 751 89 Uppsala **telefon.** +46 18 67 40 00
fax. +46 18 30 91 62 **e-mail.** sva@sva.se **webb.** www.sva.se

Förord

Hantering av alla döda djur tillhörande de fyra stora rovdjuren; varg, lodjur, björn och järv ingår i ett uppdrag till SVA från Naturvårdsverket. Hälso- och sjukdomsövervakning av de stora rovdjuren bidrar till förvaltningen av dessa djurarter och bidrar till ökad kunskap samt unika data och samlingar av vävnadsprover i olika biobanker.

Denna rapport redovisar data från SVA:s undersökningar av vargar fällda under licensjakten 2024 och ersätter enskilda obduktionsutlåtanden. Rapporten innehåller obduktionsresultaten som framkommit under obduktionerna. Vissa parasitanalyser och exakt åldersbestämning var inte färdiga vid denna rapport publicering. När analyserna är klara läggs exakta åldrar in i myndigheternas databas Rovbase (rovbase.se).

Tack till samtliga som varit involverade i hanteringen av de fällda vargarna!

Uppsala 2024-04-17

Emma Höök, biolog, viltsektionen SVA
Erik Ågren, sektionschef, viltsektionen SVA

Sammanfattning

Inom licensjakten på varg 2024 fälldes 35 vargar inom sex revir i Södermanlands, Värmlands, Västmanlands, Västra Götalands och Örebro län. Totalt fälldes 16 honor, varav nio vuxna och 19 hanar, varav nio vuxna. Av de 17 vargar som bedömdes vara födda våren 2023, var tio hanar och sju var honor. Sex av de vuxna honorna visade spår efter tidigare dräktighet. Medelvikten för alla vargar var 35,8 kg. Tre av de 19 hanarna hade kryptorkism, en inte ovanlig testikelmissbildning hos svenska vargar. Bettfel har noterats samt några äldre skador på revben, överarmsben, samt i kranium. Ingen fälld varg hade äldre skottskador. Tre vargar noterades vid länsstyrelsens besiktning ha tecken på skabbangrepp. Hos två av dessa vargar kunde antikroppar mot skabb påvisas. Undersökningar av tarmparasiten dvärgbandmask var inte avslutade när denna rapport publiceras. Sammanfattningsvis är hälsoläget över lag gott för de undersökta vargarna och de fynd som gjorts följer mönstret för vad som setts tidigare i den svenska vargpopulationen.

Licensjakt på varg 2024

BESLUT OM LICENSJAKT

Beslut om licensjakt på varg fattades av länsstyrelserna i Södermanlands, Värmlands, Västmanlands, Västra Götalands och Örebro län. Jakten fick pågå från den 2 januari till och med den 15 februari 2024 eller till dess myndigheterna avlyste eller stoppade jakten. Efter beslut från länsstyrelserna tilldelades 36 vargar från sex olika revir. Totalt fälldes 35 vargar, varpå en av dessa var en överskjutning i Villingsbergsreviret. (Tabell 1).

Tabell 1. Tilldelning och antal fällda djur under licensjakten 2024.

Län	Revir	Tilldelning	Fällda
Södermanland	Gryten	6	5
Värmland	Tjunken	6	5
Västmanland	Venabäcken	6	6
Västra Götaland	Ripelången	6	6
Örebro	Tångeråsa	6	6
Örebro	Villingsberg	6	7*
Total		36	35

* Överskjutning.

Resultat undersökningar

KÖN, ÅLDER, REPRODUKTION, VIKT

Av de 35 fällda vargarna var 16 honor och 19 hanar. Totalt var 18 vargar vuxna, fördelat på nio hanar och nio honor. Av de fällda vargarna bedömdes 17 vargar vara födda våren 2023, varav tio var hanar och sju var honor. Sex vuxna honor visade spår efter tidigare dräktighet. Medelvikten (helkroppsvikt) var 35,8 kg, med en spridning mellan 20,0 – 50,0 kg. Medelvikten för vuxna var 39,6 kg och 31,7 kg för vargar under ett år.

OBDUKTIONSFYND

Innehållet i magsäcken bestod av rester av älg, rådjur, ospecificerat hjortdjur, vildsvin, och hare, se diagram 1.

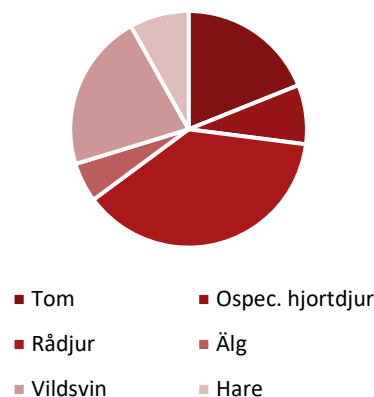

Diagram 1: Innehåll i magsäck hos de fällda vargarna.

Av de 19 undersökta hanarna hade tre missbildningen kryptorkism. I två av fallen låg ena testikeln kvar i buken och i det tredje fallet låg en av testiklarna i ljumsken. Några bifynd noterades hos enskilda individer; tre individer hade bettfel som överbett, underbett samt tångbett. Totalt hade 21 vargar noteringar på tandstatusen. En varg hade en mindre förkalkning i kroppspulsådern nära hjärtat och två individer hade lindriga förkalkningar i lungorna.

Figur 1. Överbett samt felplacerade hörntänder hos individ M531351. Foto: SVA

Tre av vargarna hade lokala äldre avläkta skelettskador. Individ M531354 hade äldre revbensskador med benpålagringar på både höger och vänster sida. Individ M531355 hade en avläkt fraktur på höger överarmsben (figur 2) och varg M531359 påträffades ha en ovanlig skada i pannbenet (figur 3). Ingen varg hade äldre skottsador.

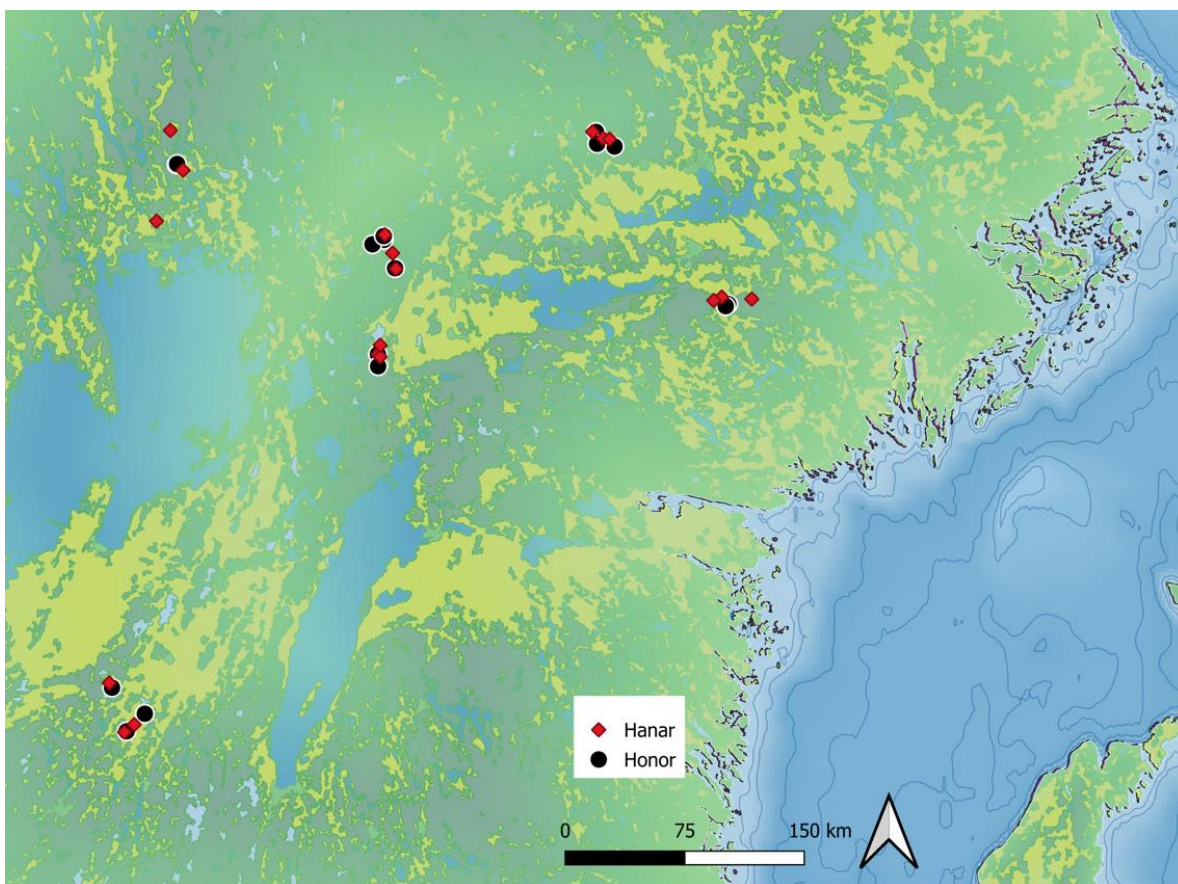
Figur 2. Gammal omlott-avläkt fraktur av höger överarmsben (överst). Höger överarmsben är 16 cm långt jämfört med vänster som är 24 cm. Foto: SVA

PARASITOLOGISKA UNDERSÖKNINGAR

Tre vargar noterades vid besiktning efter jakten ha hudförändringar tydande på rävskabb. Blodprovsanalyser visade att två av vargarna var eller hade varit angripna av skabb. Analyser för dvärgbandmask var inte färdiga vid denna rapportens publicering.

Figur 3. Äldre fraktur i pannben, med hål genom pannbenet in till näshålan. Foto: SVA

Karta 1. Karta över var i landet vargarna fälldes under licensjakten 2024.

FAKTARUTOR

VAD HÄNDER MED FÄLLDA VARGAR?

Direkt efter att en varg är fälld eller påskjuten anmäls detta av jaktledaren till berörd länsstyrelse som reglerar hur många vargar som finns kvar i tilldelning. Blir en varg påskjuten men inte kvar på platsen är jaktledaren skyldig att genomföra eftersök. Besiktning av kropp görs av länsstyrelsens besiktningsperson och vid begäran inspekteras även skottplatsen. Ett flertal mått och vikt noteras. Vargen registreras i databasen Rovbase med ett individnummer. Jakträttsinnehavaren har rätt att få behålla skinnet. Skinnet ID-märks under besiktningen. Flåning sker innan transport av den flådda kroppen till SVA.

VAD HÄNDER PÅ SVA

På SVA registreras vargen med SVA-ID-nr och den flådda kroppen vägs. Vargarna obduceras för undersökning av alla inre organ, leder, bedömning av tandhälsa samt notering av mag- och tarminnehåll. Kroppen röntgas om eventuella missbildningar påträffas eller om misstankar om äldre skottskador finns. Träckprov tas från två individer från respektive revir, för undersökning för eventuell förekomst av parasiten dvärgbandmask. Blodprov analyseras för antikroppar mot rävs-kabb när denna sjukdom misstänks.

En hörntand kokas loss för att en del av tandroten ska kunna sågas av för att sedan skickas iväg för åldersbedömning. Jakträttsinnehavaren kan få tillbaka kraniet efter undersökningen. Jakträttsinnehavaren kan också överlåta skinn och kranium till annan person, oftast är det till skytten.

Vid obduktion tas ett flertal vävnadsprover för pågående och framtida forskning och analyser. Prover sparas frysta i biobank på SVA och i miljöprovbanken på NRM. Ett DNA-prov (muskelbit) tas i samband med obduktionen och skickas till SLU:s viltforskningsstation på Grimsö som analyserar och lägger in resultaten i Rovbase.

VAD VISAR OBDUKTIONEN?

Resultaten från obduktion och övriga undersökningar visar vargarnas hälsostatus, synliga skador, tecken på eventuella sjukdomar och missbildningar. Dessa används som underlag för beslut i förvaltningen av varg i Skandinavien.

Vid obduktion noteras enbart ålderskategori; fjolårsunge eller vuxen, genom att bedöma skelettets tillväxtzoner, tandstatus, könsorgan, och förekomst eller frånvaro av bräss. En fjolårsunge är knappt ett år gammal under licensjaktperioden och vuxen bedöms de vara som är knappt två år eller äldre. Tandrotsnittning för exakt åldersbestämning för vuxna vargar görs senare under året på Matson's laboratorium i Montana, USA.

Hos vargtikar undersöks livmodern för att se om tiken tidigare varit dräktig, vilket då är en indikation på att djuret varit ett föräldradjur i reviret. Tecken på tidigare dräktighet syns som ett svart tvärgående band i livmoderhornets slemhinna för varje foster som varit infäst, så kallade implantationsärr. Den senaste dräktigheten syns ofta tydligt medan ärr efter äldre dräktigheter kan vara svåra att se. Antalet implantationsärr ger en indikation på hur många foster som tiken hade senast i livmodern men ger inte svar på exakt hur många valpar som fötts och överlevt. DNA-analys av avkommor krävs för att genetiskt fastställa vilken hane som varit far till valparna och därmed reproducerat i ett revir.

SKOTTSKADOR

När misstanke om äldre skottskador uppkommer under obduktion röntgas individen för att konstatera dess omfattning samt typ av ammunition (hagel eller kula). Rör det sig om ett misstänkt jaktbrott, anmäls detta till polisen. Riktade studier på hur vargarna blivit skjutna vid jakten görs inte längre och redovisas därför inte i rapporten.

BILAGA 1. TABELL ÖVER OBDUKTIONSFYND OCH DATA FÖR INDIVIDUELLA VARGAR FÄLLDA I LICENSJAKTEN 2024.

Revir Rovbase ID	Revir	Län	Ålder	Kön	Vikt (kg)	Könsorgan, övriga fynd	Maginnehåll
M531363	Gryten	Södermanlands län	Vuxen	Hane	49,3		Vildsvin
M531370	Gryten	Södermanlands län	Vuxen	Hona	30,2	Reproducerat.	Tom
M531371	Gryten	Södermanlands län	Vuxen	Hane	41,2		Rådjur
M531378	Gryten	Södermanlands län	Vuxen	Hona	32,3	Ärrvävnad, lunga fastväxtmot bröstvägg, Oklar bakgrund.	Rådjur
M531509	Gryten	Södermanlands län	Vuxen	Hane	43,9	Skabb påvisad.	Rådjur
M531369	Tjunken	Värmlands län	f.2023	Hane	27,5		Tom
M531410	Tjunken	Värmlands län	f.2023	Hona	20		Rådjur
M531386	Tjunken	Värmlands län	Vuxen	Hona	30	Reproducerat. Bifynd: Förkalkningar i lungor.	Rådjur
M531407	Tjunken	Värmlands län	Vuxen	Hane	39,5	Förkalkningar i lungor. Ärrvävnad, lokalt i hjärtsäck.	Hare
M531413	Tjunken	Värmlands län	f.2023	Hane	32		Vildsvin
M531353	Venabäcken	Västmanlands län	f.2023	Hona	28,3		Älg
M531358	Venabäcken	Västmanlands län	f.2023	Hane	36		Hare
M531359	Venabäcken	Västmanlands län	Vuxen	Hona	44	Reproducerat. Äldre yttre våld, hål i pannben in till nashålan.	Hare
M531360	Venabäcken	Västmanlands län	f.2023	Hona	35,6		Rådjur
M531362	Venabäcken	Västmanlands län	f.2023	Hane	36,6		Rådjur
M531377	Venabäcken	Västmanlands län	f.2023	Hane	33,9	Kryptorkid, en testikel kvar i ljumske.	Rådjur
M531327	Ripelången	Västra Götalands län	f.2023	Hane	34		Tom
M531337	Ripelången	Västra Götalands län	Vuxen	Hona	35,1		Tom
M531338	Ripelången	Västra Götalands län	Vuxen	Hane	44,2		Tom
M531339	Ripelången	Västra Götalands län	f.2023	Hane	38,2		Hjortdjur
M531340	Ripelången	Västra Götalands län	Vuxen	Hona	36,1	Reproducerat.	Hjortdjur
M531348	Ripelången	Västra Götalands län	f.2023	Hona	28,7		Rådjur

M531350	Tångeråsa	Örebro län	Vuxen	Hane	47,8	Förkalkning i aorta.	Tom
M531357	Tångeråsa	Örebro län	Vuxen	Hane	50	Kryptorkid, en testikel kvar i buk.	Rådjur
M531373	Tångeråsa	Örebro län	f.2023	Hane	41		Rådjur
M531379	Tångeråsa	Örebro län	Vuxen	Hona	33,1	Reproducerat.	Vildsvin och hjort
M531384	Tångeråsa	Örebro län	f.2023	Hane	35,9	Kryptorkid, en testikel kvar i buk.	Rådjur
M531406	Tångeråsa	Örebro län	f.2023	Hona	29,5		Rådjur
M531351	Villingsberg	Örebro län	f.2023	Hona	25		Älg
M531354	Villingsberg	Örebro län	Vuxen	Hane	46	Äldre skador, yttre våld mot bröstkorgen med skador på revben på vänster och höger sida	Vildsvin
M531355	Villingsberg	Örebro län	Vuxen	Hona	40	Reproducerat. Äldre avläkt fraktur av höger överarmsben. Ärrbildning mellan lunga och bröstkorgen på höger sida. Skabb påvisad.	Vildsvin
M531361	Villingsberg	Örebro län	f.2023	Hona	25		Vildsvin
M531364	Villingsberg	Örebro län	Vuxen	Hane	42		Vildsvin och rådjur
M531381	Villingsberg	Örebro län	f.2023	Hane	32		Vildsvin
M531409	Villingsberg	Örebro län	Vuxen	Hona	28		Tom

Källa: Länsstyrelsens besiktningsprotokoll och SVA